

Direktionens utlåtande gällande en planerad flytt av Toini-klasserna

Direktionen vid Zacharias Topeliuskolan, med föräldrarepresentanter från både Toini- och Aina-enheterna ställer nedan åtta frågor den önskar få svar på.

1. Har det gjorts en barnkonsekvensanalys för den grupp som man nu planerar att flytta på och hur har både Toini- och Ainaklassernas elevkårer hörts i ärendet?

Enligt barnkonventionen bör en barnkonsekvensbedömning göras inför en beredning. Alla beslut som berör barn bör vara baserade på en barnkonsekvensanalys. I detta fall är det av särskild betydelse, eftersom flertalet av de berörda barnen inte kan tala för sig själva. Vidare då det kommer till att höra elevkåren är det uppenbart att Toini-eleverna inte i vanlig ordning kan höras. Därför önskar direktionen att smågruppernas föräldraförenings synpunkter beaktas i högre bemärkelse än vanligt (bilaga 1). Dessutom har vi bett att FDUV i egenskap av intresseförening uttalar sig och vi önskar att deras frågeställningar kring beredningsunderlaget även tas i beaktande och kan ses som en del av elevernas hörande (bilaga 2). Likaså anser direktionen att skolpersonalen även är ett språkrör för eleverna och att deras synpunkter skall ha mera tyngd.

Aina-klassernas elevkår har i vanlig ordning kunnat uttala sig (bilaga 3) och även personalens utlåtande finns med (bilaga 4).

2. Hur beaktar Helsingfors stad de särbehov som finns inom den svenskspråkiga specialundervisningen?

De finlandssvenska lösningarna har alltid sina särdrag och vi anser att detta inte har beaktats i beredningen.

Ingen av skolans personal har hörts i ärendet och inte heller har tjänstemännen hört sig för med Valteriskolan Skilla eller någon av de andra skolorna i Svenskfinland som har liknande verksamhet som Toini-klasserna på Zacharias Topeliuskolan. Vid hörandetillfället 11.5.23 framkom att staden hört sakkunniga i beredningen, enligt den information som gavs då har man hört sig för hur det ordnas på finska sidan, men då möjligen också delvis med en annan målgrupp i åtanke. Den finska verksamheten arrangeras genom att samla elever med liknande behov av miljö och verksamhet (mera homogena grupper) på egna enheter. Man talar om TOI- och POI-klasser. I Zacharias Topeliuskolan är alla under ett tak.

Vi vet inte heller vilka sakkunniga som hörts eller deras befattningar. Den informationen är av största betydelse för att kunna ta ställning till om de uttalat sig utgående från de verkliga behoven som råder inom Toini-klasserna samt den pedagogik som där bedrivs.

3. Hur prioriteras de olika elementen i lärmiljön – verksamhetskulturen och närmiljön?

Direktionen vill lyfta fram att en trygg och ändamålsenlig skolmiljö för alla eleverna i både Toini-, Aina- och Eva-klasserna handlar om mycket mer än de inre utrymmena. Zacharias Topeliuskolan har en verksamhetskultur som främjar inkludering och en pedagogik som byggts upp under tiotals år.

Verksamhetskulturen på Zacharias Topeliuskolan baserar sig starkt på fysiska, psykiska (elevens välmående i huvudtanke, där anpassningar görs enligt individuella behov), sociala (jag kan, jag duger, jag får vara och lära mig med andra i egen ålder), pedagogiska/specialpedagogiska lösningar och ett starkt samarbete med vårdnadshavarna. Allt uppbyggt så att det genomsyrar all verksamhet, i hela skolan Aina-, Eva- och Toini-enheterna.

Specifikt för de flesta eleverna i Toini-klasserna är att de spenderar ungefär 8 timmar dagligen i skolmiljön och vistas mycket utomhus, vilket betyder att såväl skolans inomhus miljö som skolgården

och närområdet är otroligt viktiga för dem. I nuvarande läge på Stenbäcksgatan erbjuder närmiljön många möjligheter till en trygg och avkopplande utevistelse. För eleverna i Toini-klasserna är det utmanande att på fritiden få tillräckligt mycket motion och delar av vardagsmotionen sker i skolans näromgivning. Nuvarande utomhusmiljö kan inte jämföras med den som finns på Åshöjdens skola på Sturegatan och flytten skulle innebära en markant försämring för eleverna i Toini-klasserna. En sådan försämring skulle sätta sina spår inte bara i inläringen, utan i förlängningen också i ett försämrat mående till följd av en mycket stressigare miljö. Detta försämrade välmående skulle sedan flytta in i hemmen, där vardagen redan är extra betungande.

Eleverna i Toini-klasserna blir ofta överbelastade då de inte kan sortera sinnesintryck. De flesta av barnen i Toini-klasserna är överkänsliga och för dem är en bullrig miljö allt annat än lämplig. Det handlar inte enbart om att det stör, utan för många kan upplevelsen jämföras med att de utsätts för smärta. Ett viktigt sätt för dem att avlasta sina sinnen är att vara ute och röra på sig. Till det krävs en miljö där det är möjligt att balansera sinnen för att de inte skall bli överbelastade och på så sätt leda till att välmåendet (och inläringen) kraftigt lider. Direktionen anser att man i beredningen inte alls tagit i beaktande den omkringliggande närmiljön.

Bland målsättningarna för det som tjänstemännen ser som en förbättring nämns ingenting om skolans näromgivning. Man har således inte alls beaktat den aspekten då förslaget med att flytta Toini-klasserna till Åshöjden tagits fram. Ur familjernas perspektiv skall man inte heller glömma bort att Nya Barnsjukhuset och annan medicinsk specialkunskap ligger nära skolhuset på Stenbäcksgatan och att många elever i Toini-klasserna frekvent besöker den expertisen. Närheten till skolan har stor betydelse för familjerna och deras vardag. Vid infotillfället för föräldrarna var detta något som inte alls var bekant för den beredande tjänstemannen.

4. Vilka elever går just nu i Toini-klasserna och har ett faktiskt behov av denna undervisning?

Direktionen anser att det är ett bra läge att se över elevunderlaget i Toini-klasserna. De senaste åren har många elever hänvisats skolplats, även om det inte är helt självklart att just de barnen är betjänta av den pedagogik de huvudsakliga eleverna i Toini-klasserna har behov av samt har rätt till. Inom Helsingfors stad har det skapats nya verksamhetsformer för andra elevgrupper än de som studerar med förlängd läroplikt, som sedan placerats i Toppan, vilket bidrar till den nuvarande utrymmesbristen. Den påstådda utrymmesbristen efter renoveringen baserar sig på ett elevunderlag som då inte till sin helhet hör till den grupp som använts som referens vid beräkning av utrymmesbehov.

5. Finns det möjlighet att häva gjorda beslut och byta med Åshöjdens högstadium och musikklasserna?

I Kottby byggs ett nytt skolhus och det har tidigare bestämts att Åshöjdens högstadium och musikklasserna flyttar dit. Att nu hänvisa till att Toini-klassernas flytt till Åshöjden handlar om "...att kunna erbjuda de bästa möjliga förutsättningarna för verksamheten..." anser vi inte fungerar som argument eftersom Toini-elevernas behov vad gäller skolmiljön inte enbart handlar om inomhusmiljön. Premisserna utanför skolan har inte alls beaktats.

Ifall Zacharias Topeliuskolan efter en renovering inte kan inhysa Toini-klasserna anser vi att man bör ompröva beslutet att flytta Åshöjdens högstadielev och musikklasserna till det nya skolhuset i Kottby och i stället bereda plats för Toini-eleverna i det nya skolhuset i Kottby. Då skulle Toini-eleverna på sikt kunna få nästan "de bästa möjliga förutsättningarna". Avsaknaden av högstadielev skulle kvarstå och den inklusionskultur som under 40 års tid skapats i Zacharias Topeliuskolan skulle gå förlorad. Att skapa den kulturen kommer inte av sig själv och detta är också något vi anser inte alls har beaktats i beredningen. Det framkom tydligt då det presenterades, att Toini-klasserna i Åshöjdens skola skulle få till förfogande en egen flygel av byggnaden. Vi anser att det visar på att tjänstemännen inte har full kunskap om hur verksamheten i Zacharias Topeliuskolan är uppbyggd och hur Toini-eleverna är en naturlig del av "en skola för alla". Modellen "En skola för alla" har tidvis varit något staden lyft

fram och många olika expertgrupper besöker skolan för att ta del av hur skolan arbetat fram rutiner kring inkludering.

I de målsättningar som räknats upp och som skulle stöda en flytt till Åshöjden, skulle alla även på sikt kunna förverkligas i det nya skolhuset i Kottby, på längre sikt även en inklusion med allmänundervisningens klasser.

6. Hur skulle taxitrafiken av Toini-elever skötas vid en eventuell flytt till Åshöjden?

I beredningen finns ingen plan för hur taxitrafiken till och från skolan skulle skötas på ett tryggt sätt. I nuvarande läge finns ett tryggt elevfritt område där taxibilarna kör in. Detta är en stor fråga eftersom majoriteten av eleverna i Toini-klasserna åker taxi till och från skolan. Många elever i Toini-klasserna har dessutom svårt att alls förstå den fara som taxibilarna (och bilar och trafik i övrigt) utgör. I planen fanns ingen klar beskrivning hur denna trafik skulle arrangeras på ett tryggt sätt.

7. Vilken är den verkliga planen för Zacharias Topeliusskolan?

För ett par år sedan flyttades åk 6 bort från Zacharias Topeliusskolan, för att bli en del av Hoplaxskolan 6-9 enhet. Flyttas nu Toini-klasserna är det klart att det blir tomma utrymmen i huset på Stenbäcksgatan. Då man följt med hur sektorn för Fostran och utbildning ritat om i staden, verkar det som om det nog finns en vidare plan för hur utrymmena skall användas. Knappast hade man i tiderna i tankarna att tömma halva Åshöjdens skola för att ha tomma utrymmen. Direktionen förundrar sig över planerna och önskar bättre transparens gällande helhetsbilden av de beslut som påverkar de svenskspråkiga skolbarnen i Helsingfors. Vidare inser vi att det kan finnas ett ökat behov av daghemsplatser i stadsdelen, men att flytta en minoritet bland minoriteten till en miljö som inte lämpar sig för verksamheten är inte rätt sätt att lösa utrymmesbristen i Tölö.

8. På vilka grunder är kalkylerna i renoveringen gjorda, såväl ekonomiskt som utrymmesmässigt?

Direktionen anser att kalkylerna för renoveringen av Zacharias Topeliusskolan inte är gjorda på rätt grunder. Man har utgått från ett annat elevunderlag i Toini-klasserna än vad det egentligen handlar om. Således har man kommit till ett större utrymmesbehov än vad det verkliga behovet är. Det är klart att eleverna i Toini-klasserna också behöver bra inomhuslokaler, men som vi lyft fram så finns det många fler faktorer som avgör hur lämplig lärmiljön är. Vid beslut bör såväl de ekonomiska- som utrymmesmässiga behoven beaktas, utan att förbise barnens bästa. Argumenten bör vägas i relation till vad som i barnens vardag har den största betydelsen.

Redan i en tidigare renovering av huset upptäcktes ett vindsutrymme på 94 kvm och direktionen undrar om detta tagits i beaktande i nuvarande kalkyler? Likaså kan byggnadsteknik genomföras på många olika sätt och det bör också grundligt utredas. Även en möjlighet till en tilläggsbyggnad eller paviljong på skolgården på Stenbäcksgatan önskar vi att utredas.

Diskussion och övrigt

Sedan nybygget Sandels vid Tölötorg i anknytning till dåvarande Högstadieskolan Lönkan tillkom har lärarna inom Toini-klasserna meddelat att högstadie-elevernas inkludering haltar eftersom de inte har jämgamla elever i skolhuset. Trots många olika förändringar i stadens skolenhet har denna utmaning inte hittat en lösning. Det är delvis förståeligt, eftersom Toini-klasserna inte så enkelt kan spjälkas upp, utan alla elever inom den grundläggande undervisningen borde få vara i samma miljö. Det är ingen lätt uppgift att lyckas skapa en lärmiljö som möter alla behov. Därför bör man vara försiktig i samband med förändringar och göra ett grundligt planeringsarbete och en verklig behovsanalys.

På basen av de uppgifter som direktionen fått ta del av anser vi att detta grundliga planeringsarbete samt behovsanalysen inte gjorts.

Direktionen har upplevt att det förekommit en bristande vilja att föra en öppen och konstruktiv dialog, vilket skulle vara extra betydelsefullt att kunna föra då det gäller barn med stora specialbehov. Från stadens sida har mycket energi använts till att försvara det enda förslaget, i stället för att proaktivt föra en dialog om situationen, lyssna på föräldrar och experter (såsom FDUV, lärarna och liknande skolor i Svenskfinland) för att på så vis bättre kunna höra barnen, som i det här fallet inte själva kan föra sin talan. Ytterligare vore det önskvärt att staden öppet skulle väga de olika möjligheterna i samråd med dem som påverkas av beslutet. Den elevgrupp det nu handlar om behöver en skolmiljö som handlar om mycket mer än inomhusutrymmen.

Zacharias Topeliuskolans direktion

Johan Palmén, ordförande

Pia Öhman, viceordförande

Therese Lindström Tiedemann, Emma Marschan och Mark Niemi, föräldrarepresentanter